CES ROMÂNIA

CONSILIUL ECONOMIC ŞI SOCIAL
Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, Bucureşti, cod poştal: 020027
Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34 Fax: 021.316.31.31
021.310.23.57, 021.316.31.33
Cod fiscal: 10464660 E-mail: ces@ces.ro www.ces.ro

Membru fondator al Asociaţiei Internaţionale a Consiliilor Economice şi Sociale şi Instituţiilor Similare (AICESIS)
Membru al Uniunii Consiliilor Economice şi Sociale şi Instituţiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic şi Social este organ consultativ al Parlamentului şi al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înfiinţare, organizare şi funcţionare." *(Art. 141 din Constituţia României revizuită)*

Nr. 7042/28.10.2026

Biroul permanent al Senatului
Bp. 551 / 30.10.2026

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru reducerea temporară a preţului energiei electrice pentru întreprinderile din sectoarele electro-intensive expuse comerţului internaţional (b551/07.10.2026)

Biroul permanent al Senatului
L 648 / 16.11.2026.

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea şi funcţionarea Consiliului Economic şi Social, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, şi art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare şi funcţionare, Consiliul Economic şi Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru reducerea temporară a preţului energiei electrice pentru întreprinderile din sectoarele electro-intensive expuse comerţului internaţional (b551/07.10.2026).*

CONSILIUL ECONOMIC ŞI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea şi funcţionarea Consiliului Economic şi Social, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, în şedinţa din data de 28.10.2026, desfăşurată online, conform prevederilor art. 30 alin. (1) din Regulamentul de organizare şi funcţionare, avizează **FAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarele **observaţii:**

- în condiţiile în care preţul energiei influenţează direct deciziile de producţie şi de investiţii, instituirea unui mecanism temporar de sprijin reprezintă un demers necesar pentru menţinerea competitivităţii industriei româneşti, cu condiţia ca acesta să fie aplicat coerent şi corelat cu măsuri de modernizare. De asemenea, printre beneficiarii acestei scheme ar trebui să se regăsească şi întreprinderile

mici şi mijlocii, cu o pondere importantă în economia românească şi afectate de preţurile ridicate la energie.

I. Situaţia sectorului automotive din România: Impactul preţului energiei este evident în industria auto, principalul sector industrial al României, cu o cifră de afaceri de 35,4 miliarde de euro, o contribuţie de 13,2% la PIB, 33% din exporturile naţionale şi aproximativ 220.000 de locuri de muncă directe. Investiţiile recente au sprijinit electromobilitatea şi dezvoltarea unor capacităţi de producţie sustenabile în România. Acestea sunt însă afectate de creşterea preţurilor şi taxelor, incertitudinile economice şi instabilitatea geopolitică. Costul energiei electrice reduce competitivitatea producătorilor auto şi de componente faţă de operatorii din state cu preţuri mai scăzute. Pentru industria auto, costul ridicat al energiei limitează producţia şi atragerea de investiţii. Menţinerea decalajului faţă de alte amplasamente competitive poate reduce producţia pe termen scurt şi orienta proiectele viitoare către alte state, cu riscul relocării unor activităţi. Mecanismul de sprijin trebuie să respecte normele europene şi să acopere întregul lanţ valoric auto. Corelarea sa cu investiţii în eficienţă energetică, surse regenerabile şi decarbonizare ar susţine producţia locală, noi proiecte şi reducerea expunerii la costurile energiei. În privinţa domeniului de aplicare, considerăm necesară includerea explicită a activităţilor electro-intensive aferente industriei auto, inclusiv a celor încadrate la codul CAEN Rev. 2 2561 „Tratarea şi acoperirea metalelor", căruia îi corespunde codul CAEN Rev. 3 2551 „Acoperirea metalelor", precum şi la codul CAEN Rev. 3 2932 „Fabricarea altor piese şi accesorii pentru autovehicule şi pentru motoare de autovehicule". În spiritul Orientărilor privind ajutoarele de stat pentru climă, protecţia mediului şi energie (CEEAG, 2022/C 80/01) şi al Deciziei C(2024) 8139 final, asigurarea eligibilităţii acestor activităţi este importantă pentru evitarea unor tratamente diferenţiate între verigile aceluiaşi lanţ valoric;

II. Situaţia întreprinderilor mici şi mijlocii: Dincolo de necesitatea sprijinirii sectoarelor electro-intensive, considerăm important ca măsurile adoptate să răspundă şi nevoilor întreprinderilor mai mici. Schema propusă are la bază secţiunea 4.5 din Cadrul pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a Pactului pentru o industrie curată (CISAF, C/2025/3602, pct. 112-126). CISAF st abileşte plafoanele maxime şi condiţiile minime în care Comisia

ar considera compatibile ajutoarele oferite sectoarelor economice afectate de preţurile ridicate la energie, însă nu limitează introducerea unor mecanisme complementare care să sprijine în mod echitabil şi întreprinderile ce nu se încadrează în categoriile acoperite de CISAF şi OACME. Drept urmare, iniţiativa poate să fie completată prin oferirea de sprijin inclusiv pentru companiile mici şi mijlocii, afectate, la rândul lor, de preţurile ridicate la energie, ce le reduc competitivitatea.

1. Schema de sprijin omite IMM-urile, deşi acestea au suportat, la rândul lor, şocul preţurilor la energie. Proiectul se adresează doar unor categorii de întreprinderi, deşi IMM-urile cu activitate de producţie şi procesare, fabricarea mobilei, procesarea alimentară, prelucrarea metalelor, materialele de construcţii, nu se regăsesc în niciun mecanism de sprijin, deşi, după eliminarea schemei de plafonare şi compensare, facturile lor la energie s-au dublat sau chiar triplat în numeroase cazuri documentate, iar costul energiei a devenit pentru ele o problemă de continuitate a afacerii. Un buget public de 1,05 miliarde euro direcţionat doar către o parte a companiilor româneşti, în timp ce o bună parte din întreprinderi rămân în afara oricărei forme de sprijin, nu soluţionează problematica în ansamblu. O alternativă concretă sau un mecanism complementar care să ofere sprijin şi întreprinderilor mici şi mijlocii aflate în dificultate din cauza preţurilor la energie poate fi un instrument de garanţie de portofoliu (creşterea eficienţei energetice în IMM-urile cu activitate de producţie prin retehnologizare) administrat de Banca de Investiţii şi Dezvoltare, cu finanţare din Fondul pentru Modernizare: 1,2 miliarde euro garanţii, cu potenţial de mobilizare a 2,4 miliarde euro în finanţări pentru aproximativ 3.500 de IMM-uri industriale, condiţionat de reducerea cu minimum 30% a consumului pe liniile retehnologizate. Pentru un volum similar de resursă publică, un instrument de de-riscare generează de peste două ori mai multe investiţii reale, pentru un număr de beneficiari de două ordine de mărime mai mare, cu efect permanent asupra consumului - în timp ce schema propusă consumă 1,05 miliarde euro în subvenţii de preţ cu efect temporar. De asemenea, atragem atenţia asupra faptului că introducerea unor scheme de sprijin care au ca beneficiari doar marii consumatori (conform Anexei I OACME - Orientările privind ajutoarele de stat

pentru climă, protecția mediului și energie), concentrați într-un număr mic de platforme industriale, riscă să agraveze divergența intra-regională documentată pe întreaga perioadă 2014 – 2027. IMM-urile de producție sunt principalele surse de locuri de muncă în „buzunarele de subdezvoltare" de la nivel NUTS 3 (Nomenclatorul unităților teritoriale pentru statistică) și în județele din zona de est, fapt ce susține suplimentar nevoia includerii acestor întreprinderi în mecanismele de sprijin pentru gestionarea costurilor cu energia;

2. Sunt necesare măsuri care să abordeze problemele structurale, inclusiv prin reducerea și eficientizarea consumului. Mecanismul (art. 9 - 11) reduce ex post factura pentru 50% din consumul anual, cu până la 50% din prețul de referință angro. Acesta nu reduce consumul, nu modernizează procesele și nu corectează cauzele structurale ale prețului ridicat. Trebuie avute în vedere principiul „eficiența energetică pe primul loc" (art. 3 din Directiva (UE) 2023/1791) și abordarea de tip pay-for-performance promovate de Comisie prin Recomandarea C/2026/1526 și Strategia pentru Investiții în Energie Curată (COM/2026/116), conform cărora banii publici trebuie să acționeze ca levier de de-riscare a investițiilor private, nu ca substitut al acestora. Răspunsul credibil la criza energetică este reprezentat, în primul rând, de retehnologizare, auditul energetic, sistemele de management energetic și finanțarea condiționată de rezultate măsurabile, pe lângă subvenționarea de moment a prețului;
3. Propunerea legislativă preia pragurile minime admise de CISAF fără a folosi marja națională de apreciere pentru o condiționalitate reală. CISAF permite statelor membre să fie mai restrictive (pct. 118 - limitarea sectoarelor; pct. 121 - restrângerea listei de investiții). Inițiatorii au ales varianta cea mai permisivă, respectiv reinvestire de 50% din ajutor (art. 13 alin. 1 - minimul CISAF), investiții care pot fi „încredințate unor terți" (art. 13 alin. 6), investiții ale terților în cadrul unui PPA-Power Purchase Agreement (Contract de Achiziție de Energie) recunoscute până la 50% din obligație (art. 15 alin. 2), termen de 48 de luni prelungibil pentru „motive tehnice", cu penalități eliminate pentru aceleași „motive tehnice" (art. 20 alin. 5). Practic, un beneficiar poate îndeplini obligația cu un sfert din ajutor investit efectiv în propria unitate. Nu există un prag de performanță energetică

verificată (de tipul unei reduceri minime a consumului), nicio cotă de reinvestire superioară și niciun termen mai scurt;

4. Prețul de referință unic, independent de sursa de aprovizionare, generează câștiguri nejustificate și descurajează contractele pe termen lung. Art. 10 alin. (3) stabilește că prețul de referință este *„unic pentru toți beneficiarii și independent de modalitatea de aprovizionare"*, iar art. 15 alin. (1) precizează că încheierea unui PPA nu influențează cuantumul ajutorului. Deși CISAF permite acest calcul (pct. 115), nimic nu obligă România să acorde același ajutor unei întreprinderi care și-a asigurat energia prin producție proprie sau prin PPA la un cost mult sub media PZU(Piața pentru Ziua Următoare) ca uneia expuse integral pieței spot. Proiectul renunță voluntar la acest filtru de proporționalitate - pe care CISAF îl cere oricum la pct. 120 - și recompensează lipsa de acoperire a riscului de preț, exact contrariul politicii publice care ar trebui să faciliteze accesul la PPA-uri, la agregarea cererii și la producție proprie, inclusiv pentru IMM-uri. În plus, media aritmetică a prețurilor zilnice PZU (art. 10 alin. 1), neponderată cu volumele, poate diferi de prețul mediu efectiv suportat în zona de ofertare, la care se referă CISAF;
5. Este necesară evaluarea impactului sursei de finanțare identificate asupra investițiilor în eficiență energetică. Art. 4 alin. (2) alocă schemei până la 350 milioane euro anual din veniturile obținute de România din licitarea certificatelor de emisii (mecanismul ETS-Emissions Trading System) - principala resursă națională pentru programele de eficiență energetică, modernizare și decarbonizare;
6. Lipsa oricărei evaluări de impact și a unui test IMM. Expunerea de motive reia argumentația generică europeană (Planul pentru energie la prețuri accesibile, raportul Draghi, CISAF), fără nicio analiză privind situația din România: numărul estimat de beneficiari, consumul eligibil agregat, costul mediu pe beneficiar, locurile de muncă vizate, distribuția teritorială, efectul asupra celorlalți consumatori sau asupra bugetului. Nu există o evaluare a efectelor asupra IMM-urilor concurente sau din aval. Considerăm că orice schemă de sprijin să fie supusă unui test de impact asupra IMM-urilor înainte de adoptare;

7. Deficienţe de tehnică legislativă şi de guvernanţă. Proiectul lasă parametrii esenţiali (metodologia pentru activităţi mixte, indicatorii de *„contribuţie suplimentară şi măsurabilă"* de la art. 13 alin. 3) pe seama unor norme ulterioare şi permite extinderea discreţionară a sectoarelor eligibile pe baza unui raport de expert (art. 6 alin. 2). Plafonul anual urmează să fie stabilit prin legea bugetului *„pentru fiecare an"* (art. 4 alin. 3), transformând o schemă *„temporară"* într-o presiune bugetară recurentă până în 2030. Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naţionale în domeniul ajutorului de stat permite instituirea schemelor de ajutor de stat prin act al Guvernului, după evaluare de impact şi consultarea partenerilor sociali.

- există o presiune reală a costurilor cu energia asupra economiei româneşti în ansamblu. CISAF creează posibilitatea adresării problemei, însă modalitatea în care a fost utilizată această oportunitate nu răspunde nevoii întregii industrii. Un răspuns adecvat ar fi completarea eventualelor mecanisme CISAF cu un pachet structural, accesibil tuturor categoriilor de întreprinderi: instrumente de garantare pentru retehnologizare şi eficienţă energetică administrate de BID (Banca de Investiţii şi Dezvoltar) din Fondul pentru Modernizare, revizuirea taxelor şi accizelor pe energie, facilitarea accesului IMM-urilor la PPA-uri şi la mecanisme de agregare a cererii, finanţare condiţionată de reduceri verificate ale consumului.

p. Preşedinte,

Sterică FUDULEA